

УДК 349.22 (477)

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ, ЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ГАРАНТІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ПРАВ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Коломоєць П. В.,

*провідний фахівець відділу
організаційно-аналітичної роботи та контролю
Харківського національного університету
внутрішніх справ*

Проходження служби в органах Національної поліції є державною службою особливого характеру. Обумовлено це тим, що поліцейський у ході реалізації наданих йому повноважень виконує цілий ряд завдань і функцій, які спрямовані на служіння суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. До цієї категорії осіб висуваються спеціальні вимоги щодо їх фізичних, моральних, психофізіологічних якостей, адже найчастіше реалізація повноважень поліцейського відбувається в умовах стресу, особистої небезпеки, підвищеної відповідальності за життя і здоров'я інших людей. Бути поліцейським – означає бути відданим своїй справі. Тому чималу роль у несенні служби поліцейським відіграє мотивація, тобто те, що спонукає його віддано служити суспільству.

Певна річ, внутрішньо-психологічні чинники впливають на формування особистості поліцейського, а саме: бажання побудувати громадянське суспільство; подолати корупцію і злочинність; нівелювати будь-які прояви жорстокості та насилля й ряд інших. Але не будемо зменшувати роль держави в процесі формування мотиваційної складової несення служби в органах Національної поліції, яка повинна сприяти кожному працівнику, зокрема правоохоронній системи. Трудові права поліцейських за таких умов ставляться у залежність від волі держави – саме вона здатна гарантувати належне їх забезпечення.

Поліцейський же є представником державної влади, він наділений широкими повноваженнями, в тому числі й тими, які передбачають застосування примусових заходів впливу. Такі права одночасно формують важіль стримувань і противаг для поліцейського у вигляді його обов'язків, яких він повинен дотримуватися під час виконання службових завдань. Ці чинники певною мірою формують особистість поліцейського та його бажання перебувати на службі в органах Національної поліції України. Гарантії ж реалізації трудових прав поліцейських виступають каталізатором якісного виконання завдань і функцій, що покладаються на поліцейського.

За своїм змістом трудовими правами поліцейського є його юридично закріплені можливості як суб'єкта трудових правовідносин,

направлені на реалізацію завдань і функцій держави, які забезпечують його правовий статус як представника органів державної влади. З наведеного визначення можемо говорити про багатовекторність трудових прав поліцейського. По-перше, вони направлені на те, щоб забезпечити служіння суспільству, оскільки наділені державою відповідними повноваженнями. По-друге, в трудових правах поліцейського знайшла своє відображення правоохоронна функція держави. На сьогоднішній день зміст і значення діяльності поліції кардинально змінилися по відношенню до тих уявлень, які існували в період радянської влади, коли усі можливості правоохоронних органів були направлені на обслуговування державного апарату. В умовах же сьогодні охорона інтересів суспільства і держави перебуває на одному рівні з охороною прав і свобод людини. По-третє, трудові права поліцейського надають йому можливість забезпечувати власні можливості та потреби як спеціального суб'єкта трудових правовідносин – представника органів державної влади. Вони направлені на те, щоб підтримувати баланс між достатньо складними, а інколи й небезпечними умовами праці поліцейського та, будемо говорити, «особистою вигодою», тобто для чого він це робить, або іншими словами – трудові права поліцейського виступають мотиваційною складовою його діяльності.

Відтак мають існувати спеціальні механізми, які підтверджуватимуть наявність таких трудових прав та можливість їх використання для задоволення трудових та особистих потреб. Тому саме гарантії реалізації трудових прав поліцейських є тим механізмом, який надає можливість виконувати покладені на поліцейського обов'язки та забезпечувати єдність усіх складових його правового статусу. Гарантувати означає забезпечувати та робити реальним те, що закріплює чинне законодавство. Тобто, якщо ми говоримо про гарантії реалізації наданих прав та обов'язків поліцейських, ми повинні розуміти, що є певні умови, норми і засоби, які виступають запорукою професійної діяльності поліцейського. При цьому дуже важливо акцентувати увагу на тому, що такі гарантії повинні встановлюватися державою, адже саме в її руках зосереджено усі гілки влади. Держава за своїм змістом уже є гарантом прав і свобод людини і громадянина, а коли ми говоримо про особу, яка безпосередньо реалізує волю держави та є інструментом забезпечення правоохоронної функції держави, гарантії реалізації трудових прав таких осіб уже є беззаперечною правовою формою існування.

Таким чином, *гарантіями реалізації трудових прав поліцейських* є нормативно закріплена система умов, засобів та прийомів, направлених на забезпечення правового статусу поліцейського. Де правовим статусом поліцейського є сукупність встановлених та закріплених державою прав, свобод, обов'язків та обсяг відповідальності, які дають йому можливість здійснювати свої функції та взаємодіяти з суспільством і державою.

Правові можливості поліцейського складаються з трьох основних напрямків, а саме: 1) здійснювати активні дії; 2) вимагати від інших суб'єктів вчинення певних дій; 3) звертатися до держави за захистом та забезпеченістю своїх прав, свобод та законних інтересів. З викладеного можемо зробити висновок про те, що гарантії реалізації трудових прав поліцейських надають динаміку їх правовому статусу та втілюють у життя правові приписи. В даному випадку ми говоримо про реалізацію як суб'єктивних прав та юридичних обов'язків поліцейського, тобто як без його конкретних зв'язків та відносин з іншими учасниками суспільних та трудових правовідносин, так і при залученні його в трудову та інші суспільні сфери.

Викладене дає нам можливість сформулювати характерні ознаки, або особливості гарантій реалізації трудових прав поліцейських: 1) вони встановлюються нормативно-правовими актами; 2) забезпечуються державою, або спеціально уповноваженими нею органами; 3) мають загальнообов'язковий характер та поширюються на усіх, без винятку, поліцейських України; 4) вони є підтвердженням правового статусу поліцейського; 5) вони є основою трудових прав поліцейського; 6) вони є мотиваційною складовою професійної діяльності поліцейського; 7) мають розгалужену та багатовекторну систему; 8) мають чітко визначений механізм реалізації; 9) проявляються на усіх етапах проходження служби поліцейського; 10) не можуть бути обмеженими; 11) вони не є вичерпаними та можуть доповнюватися в процесі удосконалення та покращення умов праці.